

Adatlap¹ témahirdetési javaslatához a Csonka Pál Doktori Iskola Tanácsa részére

Témavezető² neve: **Dr. Rabb Péter**
e-mail címe³: rabb@eptort.bme.hu

Téma címe: **Az európai és az oszmán-török építészet kapcsolata**

A **téma** rövid leírása⁴:

A Török Köztársaság korai építésze – mint a múltidézés és az európai iskolákban nevelkedett új generáció párbeszéde – sajátos formanyelvet alakított ki. A kutatási téma ezt a máig ható folyamatot igyekszik feltárni döntően Isztambul és Ankara építészeti és városépítési arculatváltásának elemzésével, a térben és időben távolra vezető kapcsolatok bemutatásával.

A **téma** meghatározó irodalma⁵:

- Doğan Kuban: Ottoman Architecture. Antique Collectors Club, Woodbridge, 2010.
- Godfrey Goodwin: A History of Ottoman Architecture. Thames and Hudson, London, 1992.
- Doğan Kuban: Istanbul: An Urban History: Byzantion, Constantinopolis, Istanbul. Is Bankasi, Istanbul, 2010.
- Bozdoğan, Sibel: Modernizm ve Ulusun İnşası. Erken Cumhuriyet Türkiyesi'nde Mimari Kültür. Metis, İstanbul,(2002) 2012.
- Sözen, Metin: Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1984.
- Batur, Afife: *A Concise History: Architecture in Turkey During the 20th Century*. Chamber of Architecture of Turkey, Ankara, 2005.
- Hollod, Renata – Evin, Ahmet (szerk.): Modern Turkish Architecture. University of Pennsylvania Press, Pennsylvania, 1984.
- Faroqhi, Suraiya N.- Fleet, Kate (szerk.): *Vol. 2: The Ottoman Empire as a World Power, 1453-1603*. Cambridge University Press, Cambridge, 2012.
- Faroqhi, Suraiya N. (szerk.): *Vol. 3: The Later Ottoman Empire, 1603-1839*. Cambridge University Press, Cambridge, 2006.

---

¹ Az adatlapot egy példányban kinyomtatva és aláírva a Szilárdságtani Tanszék titkárságára, elektronikus változatban pedig a Doktori Iskola titkárának (Kóródy Anna, korody@eik.bme.hu) kell eljuttatni. A témahirdetés elfogadása esetén az adatlap felkerül a Csonka Pál Doktori Iskola (<http://www.szt.bme.hu/index.php/oktatás/csonka-pál-doktori-iskola>), a témahirdetés rövid leírása pedig az Országos Doktori Tanács (<http://www.doktori.hu/>) honlapjára.

² A témahirdetés elfogadása automatikusan a témavezető akkreditációját is jelenti az azévi felvételi eljárásához.

³ Kérjük, olyan elérhetőséget adjon meg, ahová biztonsággal küldhetünk hivatalos értesítéseket.

⁴ A téma (szóközökkel) 2000-4000 leütés hosszú – a jelentkező hallgatókat bővebben tájékoztató változatát, (mely a téma fent megadott releváns nemzetközi irodalmára tételesen hivatkozik) – kérjük melléketben megadni.

⁵ Minimum 5, maximum 10 cikket vagy monográfiát kérünk felsorolni, melyben feltétlenül szerepelnie kell a legfrissebb, legismertebb eredményeknek.

A **téma** hazai és nemzetközi folyóiratai⁶:

- Periodica Polytechnica - Architecture
- Architectura Hungariae
- Építés- és Építészettudomány
- Journal of the Faculty of Architecture - Middle East Technical University, Ankara (<http://jfa.arch.metu.edu.tr/>)
- A/Z - Journal of Faculty of Architecture – Istanbul Technical University, Istanbul (<http://www.az.itu.edu.tr/>) (Iconda minősítésű)

A **témavezető** fenti folyóiratokban megjelent 5 közleménye:

- „We are all servants here!” Mimar Sinan – architect of the Ottoman Empire. Periodica Polytechnica - Architecture, Vol. 44. No. 2. (2013. április) (megjelenés alatt)
- Dr. Rabb Péter – Kovács Máté Gergő: Az elfeledett főváros (Nikomédia – Izmit változásai). Architectura Hungariae, XII. évf. 1. szám (2014. április) (megjelenés alatt)
- Fejezetek az esztergomi Várhegy középkori épületeinek utóéletéből. In: Építés-Építészettudomány. XXXII. kötet 1-2. szám. p.87-135.
- Natural conditions in the Carpathian Basin of the middle ages. In: Periodica Polytechnica – Architecture Vol. 38. No. 2. (2007) p. 47-59.
- Középkori fejtörő. In: Architectura Hungariae - Építészettörténet 2004/4. [Http://arch.eptort.bme.hu/epitsz24.html](http://arch.eptort.bme.hu/epitsz24.html).

A **témavezető** utóbbi tíz évben megjelent 5 legfontosabb publikációja:

- Isztambul – építészeti kalauz. Cser kiadó, Budapest, 2014. (megjelenés alatt)
- Daragó László DLA – Dr. Rabb Péter – Szalai András DLA: Architecture and Value Protection - Analysis of the historic town of Kőszeg. In: Economics and built heritage – Towards new european initiatives. Mikko Mälkki, Raine Mäntysalo, Kaisa Schmidt-Thomé (eds.) Helsinki University of Technology, 2008. p. 47-70.
- Natural conditions in the Carpathian Basin of the middle ages. In: Periodica Polytechnica – Architecture 2007/38/2. p. 47-59.
- Fejezetek az esztergomi Várhegy középkori épületeinek utóéletéből. In: Építés-Építészettudomány. XXXII. kötet 1-2. szám. p.87-135.
- Középkori fejtörő. In: Architectura Hungariae - Építészettörténet 2004/4. [Http://arch.eptort.bme.hu/epitsz24.html](http://arch.eptort.bme.hu/epitsz24.html).

A **témavezető** eddigi doktoranduszai⁷:

- név (felvétel éve/abszolutórium megszerzésének éve/PhD fokozat éve)

Melléklet: a téma bővebb leírása

Budapest, 2014. február 5.

Témavezető aláírása

---

⁶ Minimum 5, maximum 10 folyóirat megadását kérjük, melyek között feltétlenül szerepelnie kell a PhD fokozatszerzés szempontjából elengedhetetlen (Scopus és/vagy Sci illetve Iconda minősítésű idegen nyelvű folyóiratoknak is. Kérjük, ezeket a periodikákat a felsorolásban jelöljék meg.

⁷ Kérjük, a témavezetési tevékenységre vonatkozó adatokat abban az esetben is adja meg, ha témavezetőként a DI már korábban akkreditálta, vagy törzstagként témavezetői akreditációja nem szükséges.

1. melléklet:

Az európai és az oszmán-török építészet kapcsolata

Az XIV. századtól kezdetben Anatólia, majd később a Balkán-félsziget, a Közel-Kelet, Észak-Afrika, sőt a Kárpát-medence történelmét meghatározó Oszmán Birodalom építésze olyan sokszínű, akár a területén élő népek, története pedig Európa és Kelet folyamatos kölcsönhatása.

A klasszikus oszmánli építészet a helyben élő hellenisztikus, római és bizánci örökséget ötvözi a keletről jövő archaikus iszlám, perzsa és szeldzsuk tudással. A Fényes Porta fokozatos hanyatlásával szaporodó késő-oszmán presztízsbereuházások ennek a klasszikus korszaknak az elegye az európai historizmussal. A folyamatos belső válságoktól és világháborús harcoktól megtépázott hatalmas iszlám világbirodalmat Musztafa Kemál Atatürk terelte új vágányba mind politikailag, mind szellemileg.

Az így született Török Köztársaság korai építészetének útkeresése a romantikus múltidézés és a progresszív, európai iskolákban nevelkedett új generáció párbeszéde, mely a mai, kortárs török építészetet is alapvetően meghatározza.

A klasszikus oszmánli építészet (*klasik osmanlı dönemi*) európai gyökerei mellett a kutatás témája:

- Európa reakciója és percepciója az első világháborút megelőző politikai nyitásával párhuzamosan egyre inkább megismerhető oszmánli építészeiről
- a késő oszmánli építészet (*geç osmanlı dönemi*) európai eredetű és/vagy jellegű nagyberuházásai (paloták, közlekedéshez kapcsolódó épületek),
- az első világháború utáni Atatürki reformokat követő kora-köztársaság kori török építészet (*erken curhuriyet dönemi türk mimarlığı*)
- A fentieket városépítészeti szempontból összefoglalja két török nagyváros:
  - európai származású modernista alkotói által képviselt átmeneti időszakai (*ulusal mimarlık dönemler sonrası gelişmeler*)
  - az általuk oktatott új török építészgeneráció szintetizáló nemzeti mozgalmi (*birinci ve ikinci ulusal mimarlık dönemi*).
  - a történelem során folyamatosan formálódó Isztambul,
  - és a kora-köztársaság korban Hermann Jansen által tervezett új főváros, Ankara vizsgálata.

Mindezen folyamat egy fokozatos átmenet a klasszikus Oszmán Birodalom és a mai Török Köztársaság közt. A téma Törökországon kívül alig kutatott, így főként törökországi és török nyelvű forrásanyagokra támaszkodik.

A cél: áttekinteni és megérteni két alapvetően különböző építészeti kultúra (a keresztény majd szekuláris Európa és a muszlim majd szekuláris Ázsia) kölcsönhatását, egyúttal ezen a határon álló, összetett múltú és nagy potenciállal rendelkező török építészet kortárs lehetőségeit és újait.

2. melléklet:

A témába vágó (publikációnak nem tekinthető) tevékenységek:

Isztambul – helyszíni szakmai vezetés (Építésztovábbképző)	5 nap	2011.08.25-29.
A világot összekötő város – Isztambul (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2011.09.27.
Az Oszmán építészet a XVII. századig (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2011.10.11.
Törökország építésze a XVIII. századig 1. (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2012.04.18.
Törökország építésze a XVIII. századig 2. (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2012.05.09.
Isztambul és környéke – helyszíni szakmai vezetés (Építésztovábbképző)	6 nap	2012.08.23-29.
Isztambul és környéke (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2012.10.17.
Mimar Sinan munkássága (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2012.11.07.
Mimar Sinan / előadás, Guzsik Tamás Emlékkonferencia BME Építészettörténeti Tanszék	30 perc	2012.12.06.
Zöld Bursa (korai oszmán építészet) (előadás) Yunus Emre Török Kulturális Központ, Budapest	60 perc	2013.02.06.
Mimar Sinan – az Oszmán birodalom építésze (előadás) Yunus Emre Török Kulturális Központ, Budapest	60 perc	2013.05.08.
Magyarországi oszmán építészet (előadás, Építésztovábbképző)	3 óra	2013.05.15.